

ДОСВІД СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ З ЗАЛУЧЕННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОГРАМИ ЗМЕНШЕННЯ ШКОДИ

Одним з показників активного громадянського суспільства можна вважати його вплив на формування та реалізацію державних політик. При цьому під політикою слід розуміти план дій або обраний курс роботи місцевої влади щодо будь-якого сектору/сфери життя суспільства. У нашому випадку – це громадське здоров'я та соціальна політика.

Громадськість має доносити до влади нагальні потреби суспільства, або окремих спільнот, з метою спільного пошуку існуючих варіантів вирішення соціально значущих проблем. Наступним етапом має стати вибір найбільш реалістичних та ефективних варіантів.

За допомогою аналізу видатків галузі охорони здоров'я на предмет їх використання закладами охорони здоров'я (далі – ЗОЗ), активістами громадських організацій були підготовані відповідні рекомендації щодо більш раціонального їх використання. Одна з таких рекомендацій - запровадження профілактичного напрямку роботи зі споживачами ін'єкційних наркотиків на базі обласного наркологічного диспансеру (ОНД), оскільки оптимальним може бути залучення ресурсів ОНД (матеріальних та людських) як профільного закладу охорони здоров'я, відповідального за роботу з людьми, що вживають наркотики, для впровадження ефективних та не дуже витратних профілактичних програм серед цієї групи найвищого ризику. Яскравий приклад – порівняння витрат на утримання одного наркозалежного у стаціонарі наркологічного відділення та на лікування одного пацієнта замісної підтримувальної терапії (ЗПТ). А якщо взяти до уваги ефективність та результативність ЗПТ, то економічна доцільність її використання в роботі державних наркологічних служб не буде викликати жодних сумнівів навіть у самого запеклого бюрократа-чиновника.

Не менш вагомим впливом на формування наркopolітики є інституалізація підходів зменшення шкоди від вживання наркотиків у роботу державних наркологічних служб. Адже в умовах скорочення в Україні фінансування з боку Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією, доречним є інтеграція послуг зменшення шкоди в роботу спеціалізованих закладів, що надають послуги СІН.

Результатом сформованого єдиного бачення державних та неурядових організацій Сумської області щодо протидії соціально небезпечним захворюванням став План заходів реалізації [Стратегії забезпечення доступу представників груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ до профілактичних послуг на 2015-2018 роки](#), затвердженої розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації. План заходів розробляла робоча група з підготовки плану перехідного періоду фінансування профілактичних послуг для представників груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ протягом 2015 - 2018 років, до складу якої входять головні лікарі закладів охорони здоров'я, керівники неурядових організацій, експерти. Завдяки технічній та експертній підтримці з боку Міжнародного фонду «Відродження», МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні» та БО «Світло надії» робоча група за півроку розробила та затвердила декілька важливих нормативно-правових документів для забезпечення сталості профілактичних послуг для уразливих груп.

«Ключовими заходами Плану також зазначені розширення мережі кабінетів ЗПТ, інтеграція ЗПТ в практику сімейних лікарів, впровадження механізму соціального замовлення на надання соціальних послуг уразливим групам, - зазначив голова робочої групи, керівник громадської організації «Клуб «Шанс» Олексій Загребельний. - Даний прецедент вселяє надію, що спільними зусиллями місцевої влади та громадськості вдасться зберегти у Сумській області медико-соціальні програми для СІН, багаторічне впровадження яких довело їх ефективний вплив на зниження темпів розвитку епідемії ВІЛ/СНІДу серед найбільш уразливих груп».

Протягом 2014-15 років вдалося здійснити прецедент залучення бюджетних коштів на реалізацію програми зменшення шкоди серед пацієнтів обласного наркологічного диспансеру. При здійсненні профілактичних заходів даного напрямку роботи наркологічної патронажної служби використовуються саме ресурси закладу охорони здоров'я, як людські, так і матеріальні (посада соціального працівника та шприці, закуплені за кошти ОНД), без залучення ресурсів міжнародних організацій. На сьогодні послугами програми охоплені 47 диспансерних хворих, з числа СН міста Суми.

Ключові етапи впровадження:

1. Рішенням 43-й сесії обласної ради 22 травня 2015 року була затверджена Обласна цільова соціальна програма протидії ВІЛ/СНІДу на 2015-18 роки. Програма розроблялась за активної нашої участі та передбачає фінансування профілактичних програм для уразливих груп за кошти місцевих бюджетів після завершення гранту ГФ у 2017 році.
2. Створена міжсекторальна робоча група обласної ради з питань протидії ТБ та ВІЛ/СНІДу з підготовки плану перехідного періоду фінансування профілактичних послуг для представників груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ. Положення та персональний склад МРГ затверджений протокольним рішенням ради з ТБ/ВІЛ у квітні 2015 року. Головою та секретарем робочої групи обрані члени нашої організації.
3. Розпорядженням голови Сумської ОДА затверджена Стратегія забезпечення доступу представників груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ до профілактичних послуг на 2015 – 2018 роки та Перелік таких послуг.
4. Наказом управління охорони здоров'я Сумської ОДА від 10.08.15 №714-ОД затверджені «Методичні рекомендації з впровадження програм зменшення шкоди від вживання наркотиків».
5. У штатному розкладі ОНД зазначена посада «соціальний працівник», внесені зміни та доповнення до посадових обов'язків медичного персоналу патронажної служби, що стосуються надання послуг профілактики СН, які перебувають на диспансерному обліку ОНД.
6. За кошти ОНД (з місцевого бюджету) закуплені шприци для впровадження заходів зменшення шкоди серед СН. Розрахунки потреб у шприцах здійснювались відповідно до кращих міжнародних практик та «Методичних рекомендацій із впровадження програм зменшення шкоди від вживання наркотиків», затверджених наказом управління охорони здоров'я Сумської ОДА.

